

NOTY O SENACIE

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

Jak wybierani są senatorowie?

KANCELARIA SENATU
UL. WIEJSKA 6 | 00-902 WARSZAWA
TEL. 22 694 94 32 | 22 694 95 20
senat@senat.gov.pl
www.senat.gov.pl
www.facebook.com/SenatRP

PROCEDURĘ WYBORU SENATORÓW OKREŚLAJĄ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. i ustawa z 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy. Senatorowie wybierani są na 4-letnią kadencję, chyba że prezydent lub Sejm w określonych warunkach podejmą decyzję o jej skróceniu.

SENATOROWIE WYBIERANI SĄ w wyborach powszechnych, bezpośrednich, w wyniku głosowania tajnego. **POWSZECHNOŚĆ** wyborów do Senatu ma dwa aspekty. **CZYNNE PRAWO WYBORCZE** zyskuje każdy obywatel polski, który ukończył 18 lat, bez względu na płeć, przynależność narodową i rasową, wyznanie czy czas zamieszkiwania w Polsce. **BIERNE PRAWO WYBORCZE** zaś, czyli prawo zostania wybranym, przysługuje każdemu obywatelowi polskiemu, który ukończył 30 lat i ma czynne prawo wyborcze.

ZASADA BEZPOŚREDNIOŚCI wyborów dotyczy sposobu wybierania senatorów. Oznacza ona, że obywatele sami, bez udziału pośredników, dokonują ostatecznego wyboru. Ten rodzaj wybierania określa się również mianem wyborów jedno-stopniowych.

ZASADA TAJNOŚCI odnosi się tylko do aktu głosowania. Gwarantuje ona wyborcy swobodę podjęcia decyzji o głosowaniu na konkretnego kandydata. Wyborca w sposób nieskrępowany oddaje swój głos, wiedząc, że nie spotkają go konsekwencje związane z jego decyzją.

DO SENATU WYBIERA SIĘ 100 SENATORÓW W 100 JEDNOMANDATOWYCH OKRĘGACH. Każdy komitet wyborczy może zgłosić tylko 1 kandydata w danym okręgu, wyborca też oddaje głos na 1 kandydata. Mandat senatora uzyskuje kandydat, który otrzymał największą liczbę głosów (**ZASADA WIĘKSZOŚCI**). Okręgi jednomandatowe w wyborach do Senatu zostały wprowadzone w 2011 r. Wcześniej senatorów wybierano według ordynacji większościowej z 40 okręgami wielomandatowymi (od 2 do 4 mandatów).

WYBORY ZARZĄDZANE SĄ PRZEZ PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ nie później niż na 90 dni przed upływem 4 lat od rozpoczęcia kadencji Sejmu i Senatu. Termin ich przeprowadzenia musi wypadać w dzień wolny od pracy i na 30 dni przed upływem 4 lat od rozpoczęcia kadencji Sejmu i Senatu. Wybory do Senatu odbywają się w tym samym dniu co wybory do Sejmu. Prezydent swoją decyzję podaje do publicznej wiadomości, ogłaszając ją w „Dzienniku Ustaw”. Wyznacza jednocześnie dni, w które mają być dokonane określone czynności związane z organizacją wyborów. Ten harmonogram działań nazywamy kalendarzem wyborczym.

Jak wybierani są senatorowie?

PRAWO ZGŁASZANIA KANDYDATÓW na senatorów przysługuje komitetom wyborczym działającym w imieniu partii politycznych lub wyborców. Każda kandydatura musi być poparta podpisami co najmniej 2 tysięcy wyborców. Kandydować można tylko w 1 okręgu wyborczym. Nie wolno równocześnie kandydować do Sejmu i Senatu.

Kandydat na senatora urodzony przed 1 sierpnia 1972 r. ma obowiązek złożyć **OŚWIADCZENIE DOTYCZĄCE PRACY LUB SŁUŻBY W ORGANACH BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA** lub współpracy z nimi w okresie od 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r. (**OŚWIADCZENIE LUSTRACYJNE**). Złożenie oświadczenia niezgodnego z prawdą powoduje utratę mandatu z mocy prawa.

O WAŻNOŚCI WYBORÓW do Senatu decyduje Sąd Najwyższy. Rozstrzyga on również o ważności wyboru tych senatorów, co do wybrania których zgłoszono protesty.

W razie wygaśnięcia mandatu odbywają się **WYBORY UZUPEŁNIAJĄCE**, ale tylko na terenie kraju. Nie przeprowadza się ich, jeśli do zakończenia kadencji Izby zostało mniej niż 9 miesięcy.

MANDATU SENATORA NIE MOŻNA ŁĄCZYĆ m.in. z mandatem posła do Parlamentu Europejskiego, z funkcjami: prezesa Narodowego Banku Polskiego, prezesa Najwyższej Izby Kontroli, rzecznika praw obywatelskich i rzecznika praw dziecka oraz ich zastępców, prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, ambasadora oraz z członkostwem w Radzie Polityki Pieniężnej, Krajowej Radzie Radiofonii i Telewizji. Funkcji senatora nie wolno też łączyć z zatrudnieniem w kancelariach: Sejmu, Senatu, Prezydenta RP lub w administracji rządowej (z wyjątkiem ministrów i wice-ministrów). Senatorem nie mogą też zostać: radny, prezydent miasta, wójt, burmistrz, sędzia, prokurator, urzędnik służby cywilnej, żołnierz czynnej służby wojskowej, policjant i funkcjonariusz służb ochrony państwa.

Mirosław Granat

